[2018] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 245

ਅਤੁਲ ਠਾਕੁਰ

ਬਨਾਮ

ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਆਦਿ

(ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 522-523 ਆਫ 2016)

19 ਜਨਵਰੀ, 2018

[ਦੀਪਕ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸੀਜੇਆਈ, ਏ. ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ ਅਤੇ

ਡਾ. ਡੀ. ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇਜੇ.]

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 - ਧਾਰਾ 302 - ਹਮਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੌਤ - ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਭਿਆਨਕ ਰਾਤ ਨੂੰ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਛੇ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਆਯੋਜਿਤ ਇੱਕ ਡਰਿੰਕ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਘਰ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹੋਈਆਂ ਸੱਟਾਂ ਨਾਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ - ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ II ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ: ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਚਕਾਰ ਅਚਾਨਕ ਸਰੀਰਕ ਲੜਾਈ ਸਾਬਤ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ, ਜੋਸ਼ ਦੀ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਤੇ ਛੇ ਚਾਕੂ ਮਾਰੇ - ਕੋਈ ਪੂਰਵ-ਵਿਚੋਲਗੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੰਮ ਜਨੂੰਨ ਦੀ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਸੀ ਬਿਨਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕੋਈ ਅਣਉਚਿਤ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂ ਬੇਰਹਿਮ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਉਕਤ ਤੱਥ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ - ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਚਾਕੂ ਵਰਗੇ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਇਹ ਵੀ ਧਾਰਾ 302 ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਇਹ ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ - ਨਾ ਤਾਂ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਚਾਕੂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਈ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਤੱਥ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਅਪਵਾਦ 4 ਦੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰੇਗਾ - ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ-II ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ 10,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਤੇ ਡਿਫਾਲਟ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਹੋਰ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ - ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਕਾਰਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਵੀ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਵੀ ਦਿੱਤੇ, ਹਲਕੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ - ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ: 1.1 ਸਬੂਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਦੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਸਾਰੀ ਘਟਨਾ

ਅਚਾਨਕ ਵਾਪਰੀ ਅਤੇ, ਜੋਸ਼ ਦੀ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਝਗੜਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ, ਸਿਗਰਟ ਪੀਂਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਧੂੰਆਂ ਸੁੱਟ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸਿਗਰਟ ਨਹੀਂ ਪੀਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਵੱਲ ਧੂੰਆਂ ਨਾ ਸੁੱਟੇ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਚਾਨਕ ਸਰੀਰਕ ਲੜਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ, ਜੋਸ਼ ਦੀ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਤੇ ਛੇ ਚਾਕੂ ਮਾਰੇ। ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪਿਲਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੋਰ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਗਿਆ। ਉਹ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਦੀ ਤਾਬ ਨਾ ਝੱਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਸਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ 'ਤੇ ਵੀ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਬੁਲਾਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -11 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -12 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਸਨ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਘਟਨਾਵਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 9, 10][251- ਬੀ-ਸੀ, ਡੀ-ਐਫ]

1.2 ਇਹ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਆਯੋਜਿਤ ਇੱਕ ਡਰਿੰਕ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਦੋਸਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਚਾਨਕ ਲੜਾਈ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹੋਏ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਇਹ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਕਤ ਤੱਥ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਜੋ ਗੱਲ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਅਚਾਨਕ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੇ ਜਨੂੰਨ ਦੀ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਬੂਤ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਚਾਕੂ ਵਰਗੇ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ, ਇਹ ਵੀ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਚਾਕੂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਤੱਥ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਈ ਵਾਰ (ਛੇ) ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਅਪਵਾਦ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਲਬਧ ਲਾਭ ਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਆਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਸਥਾਪਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 12, 14][252-ਏ-ਸੀ; 254-ਸੀ] ਸੁਰੈਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2017) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 796 - 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

2. ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ-II ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ 10,000/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਅਤੇ ਡਿਫਾਲਟ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਹੋਰ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਖਾਸ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਵੀ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਵੀ ਕੀਤੇ, ਹਲਕੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੀ ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 15, 16][254-ਡੀ-ਈ]

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ (2017) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 796 ਪੈਰਾ 13 ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ: 2016 ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 522-523। ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਸ਼ਿਮਲਾ ਦੁਆਰਾ 2015 ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 75 ਅਤੇ 227 ਵਿੱਚ 01.04.2016 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਆਦਿਤਿਆ ਧਵਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਿਰਨ ਧਵਨ, ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਅਸ਼ਰੀ, ਵਕੀਲ। ਡੀ. ਕੇ. ਠਾਕੁਰ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਸ਼ਰੀਕ ਅਹਿਮਦ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਾਇਬਾ ਖਾਨ, ਅਜੈ ਮਾਰਵਾਹ, ਵਕੀਲ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਏ. ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਜੇ. 1 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2016 ਨੂੰ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਸ਼ਿਮਲਾ ਦੁਆਰਾ 2015 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 75 ਅਤੇ 227 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ (ਜੰਗਲਾਤ), ਸ਼ਿਮਲਾ ਦੁਆਰਾ 31 ਦਸੰਬਰ, 2014 ਨੂੰ 2012 ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 39-ਐਸ/7 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ (ਆਈਪੀਸੀ) ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ।

2. ਵੇਰਵਿਆਂ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਹੋਰਾਂ 'ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ (ਜੰਗਲਾਤ), ਸ਼ਿਮਲਾ ਦੁਆਰਾ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302, 201 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 28.07.2011 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 4.45 ਵਜੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਪੱਛਮੀ ਸ਼ਿਮਲਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਟੈਲੀਫੋਨ ਸੁਨੇਹਾ ਮਿਲਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੁਰੰਗ 103 ਦੇ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਇੱਕ ਹਨੀ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਈ.ਜੀ.ਐਮ.ਸੀ. ਹਸਪਤਾਲ (ਸ਼ਿਮਲਾ) ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ, ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਸ਼ਕੁੰਤਲਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜ਼ਖਮੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 154 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਦੋ ਬੱਚੇ ਹਨ। ਉਸਦੀ ਧੀ ਪੂਜਾ ਕੰਪਿਊਟਰ ਕੋਰਸ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਛੋਟਾ ਪੁੱਤਰ ਹਿਤੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ, 22 ਸਾਲ, ਵੀ ਲੱਖਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਕੋਰਸ ਕਰ ਰਿਹਾ

ਸੀ। ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਿਤੇਸ਼ 27.07.2011 ਨੂੰ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਕੋਰਸ ਲਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ (ਐੱਚ.ਪੀ)-63-3235 'ਤੇ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਪੂਜਾ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਮੋਬਾਈਲ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਅਖਿਲੇਸ਼ ਨਾਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇ। 28.07.2011 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਲਗਭਗ 3 ਵਜੇ ਇੱਕ ਅਤੁਲ ਠਾਕੁਰ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਟੈਲੀਫ਼ੋਨ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹਿਤੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਈ.ਜੀ.ਐਮ.ਸੀ. ਹਸਪਤਾਲ, ਸ਼ਿਮਲਾ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੀ ਸਿਹਤ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਟੈਲੀਫ਼ੋਨ 'ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਉਹ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਿਆ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਸਦਾ ਪੁੱਤਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੀ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ।

3. ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਾਂਚ ਅੱਗੇ ਵਧੀ ਅਤੇ ਚਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮ, ਜੋ ਮੁਕੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2) ਦੇ ਘਰ ਗਏ ਸਨ, ਜਿੱਥੇ 27.07.2011 ਅਤੇ 28.07.2011 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਡਰਿੰਕ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 304, ਭਾਗ-II ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ 10,000/- ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ 31 ਦਸੰਬਰ, 2014 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਹੋਰ ਕੈਦ ਕੱਟਣੀ ਪਈ।

4. ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ 2015 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 75 ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ 2015 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 227 ਸੀ, ਤਿੰਨ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ। ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਾਂ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2016 ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਸੰਬੰਧੀ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿੱਟੇ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਿਤੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ ਦੇ ਕਤਲ ਲਈ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ-II ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਏ ਗਏ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਤੁਲ ਠਾਕੁਰ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਆਦਿ।
[ਏ. ਐੱਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਜੇ.]

5. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਆਦਿਤਿਆ ਧਵਨ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹੈ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ (ਡੀ.ਡਬਲਯੂ 1) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ, ਜਿਸਦੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਤੱਥ ਸਥਿਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਸਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਹਿਤੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਖੋਜ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਹ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਵਾਦ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਸੀ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭੁਗਤ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 24 ਨਵੰਬਰ, 2017 ਤੱਕ 7 ਸਾਲ 3 ਮਹੀਨੇ 24 ਦਿਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਲ 2 ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ 6 ਦਿਨ ਦੀ ਛੋਟ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

6. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 (ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਦਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਿੱਟਾ ਵੀ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਹਿਤੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜੋ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ-II ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਿਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਾਂ ਮੈਰਿਟ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

7. ਅਸੀਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-11 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-12 ਦੇ ਸਬੂਤ ਜੋ ਉਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਸਨ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹਿਤੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ 'ਤੇ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਗੰਭੀਰ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਦਮ ਤੋੜ ਗਿਆ। ਉਕਤ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੋਰ ਹਾਲਾਤ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਚਾਕੂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸੇ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਮਲੇ ਕਾਰਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ। ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਸਿੱਟਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਕਾਲੀ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 27.07.2011 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-11 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-12 ਸਮੇਤ) ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹਿਤੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ 'ਤੇ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਛੇ ਜ਼ਖਮੀ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਜੋ ਹਿਤੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਆਯੋਜਿਤ ਇੱਕ ਡਰਿੰਕ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਮੁਕੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ ਦੇ ਘਰ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸੱਟਾਂ ਨਾਲ ਹਿਤੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।

8. ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹਿਤੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ ਵਿਚਕਾਰ ਅਚਾਨਕ ਲੜਾਈ ਹੋਈ ਅਤੇ ਜੋਸ਼ ਦੀ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਿਤੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਗੰਭੀਰ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਿਤੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ, ਪਰ ਇਸ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟਾਂ ਹਿਤੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਿਤੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਵਾਰ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਹਿਤੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਨਿਹੱਥੇ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ।

9. ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਸਿੱਟੇ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਿਤੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ

ਅਤੁਲ ਠਾਕੁਰ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਆਦਿ।
[ਏ. ਐੱਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਜੇ.]

ਨੂੰ ਉਸ ਭਿਆਨਕ ਰਾਤ ਨੂੰ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਛੇ ਵਾਰ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਕਤਲੇਆਮ ਮੌਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸੱਟਾਂ ਹਿਤੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਸਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸਬੂਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਿਤੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਦੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਸਾਰੀ ਘਟਨਾ ਅਚਾਨਕ ਵਾਪਰੀ ਅਤੇ, ਜਨੂੰਨ ਦੀ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਝਗੜਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਹਿਤੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ, ਸਿਗਰਟ ਪੀਂਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਧੂੰਆਂ ਸੁੱਟ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸਿਗਰਟ ਨਹੀਂ ਪੀਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਉਸ ਵੱਲ ਧੂੰਆਂ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਚਾਨਕ ਸਰੀਰਕ ਲੜਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜੋਸ਼ ਦੀ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਹਿਤੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਤੇ ਛੇ ਵਾਰ ਕੀਤੇ।

10. ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-11 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-12 (ਚਸ਼ਮਦੀਦਾਂ) ਦੇ ਸਬੂਤ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹਿਤੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਲੋਕ ਹਿਤੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਆਯੋਜਿਤ ਇੱਕ ਡਰਿੰਕ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਹਿਤੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ 'ਤੇ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਹਿਤੇਸ਼ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪਿਲਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੋਰ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਗਿਆ। ਉਹ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਹਿਤੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ ਦੀ ਮੌਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਗਈ। ਉਸਨੇ ਹਿਤੇਸ਼ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਟੈਲੀਫੋਨ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਬੁਲਾਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਦੋਂ ਹਿਤੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-11 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-12 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਸਨ ਅਤੇ ਹਿਤੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੌਰਾਨ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

11. ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਹਿਤੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਦੇ ਹਿਤੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਅਚਾਨਕ ਹੋਈ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ ਅਤੇ ਜੋਸ਼ ਦੀ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਿਤੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ 'ਤੇ ਛੇ ਚਾਕੂ ਮਾਰੇ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਤੁਰੰਤ ਹਿਤੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪਿਲਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵੀ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਤੱਕ ਉੱਥੇ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਹਿਤੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ ਦੇ ਪਿਤਾ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-2 ਵੀ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਹਿਤੇਸ਼ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ।

12. ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਅਪਵਾਦ 4 ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਕ ਕਤਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਹਿਤੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਆਯੋਜਿਤ ਇੱਕ ਡਰਿੰਕ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਦੋਸਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਚਾਨਕ ਲੜਾਈ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਕੋਈ ਪੂਰਵ-ਵਿਚੋਲਗੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੰਮ ਜਨੂੰਨ ਦੀ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਸੀ ਬਿਨਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕੋਈ ਅਣਉਚਿਤ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂ ਬੇਰਹਿਮ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹੋਏ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਇਹ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਕਤ ਤੱਥ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਜੋ ਗੱਲ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਅਚਾਨਕ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੇ ਜਨੂੰਨ ਦੀ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਬੂਤ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਚਾਕੂ ਵਰਗੇ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਇਹ ਵੀ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਚਾਕੂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਈ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਤੱਥ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪਵਾਦ 4 ਦੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਗੇ।

13. ਸੁਰੈਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ 1 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪਵਾਦ 4 ਦੇ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਭਾਵ ਬਾਰੇ ਸਥਾਪਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਕਿਰਪਾਨ ਨਾਲ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸੱਟਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਸਨ ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਬਜਾਏ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ II ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। ਉਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਤੱਥਾਂ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ-II ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ, ਅਪਵਾਦਯੋਗ ਹੈ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ:

"60. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹਿਤੇਸ਼ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸੁਹਿਰਦ ਸਬੰਧ ਸਨ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਦੋਸਤ ਸਨ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਮੁਕੇਸ਼ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਖੁਦ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹਿਤੇਸ਼ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੁਲ ਠਾਕੁਰ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਾ ਹੋ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੁਲ ਨੇ ਹਿਤੇਸ਼ ਨੂੰ ਚਾਕੂ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ····· 61. ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਿਤੇਸ਼ ਨੂੰ 27/28.07/2011 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਆਈ.ਜੀ.ਐਮ.ਸੀ., ਸ਼ਿਮਲਾ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਕਤਲੇਆਮ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ।

---

[1] (2017) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 796

ਅਤੁਲ ਠਾਕੁਰ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਆਦਿ।
[ਏ. ਐੱਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਜੇ.]

ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੁਲ ਠਾਕੁਰ ਦੁਆਰਾ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਮਾਰੀ ਗਈ ਸੱਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ। ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਉੱਠਣ ਵਾਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹਿਤੇਸ਼ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ, ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ, ਗੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ। ਇਹ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਇਸ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਹਿਰਦ ਸਬੰਧ ਸਨ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੁਲ ਵਿਚਕਾਰ ਸਰੀਰਕ ਲੜਾਈ ਹੋਣ ਦੇ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-11 ਹਿਮਾਂਸ਼ੂ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-12 ਮਨੇਜ ਬਾਂਸਲ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-1 ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਰੀਰਕ ਲੜਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੁਲ ਨੇ ਕੋਈ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ ਸੀ ਜਾਂ ਜ਼ਾਲਮ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਅਪਵਾਦ 4 ਦੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਦਰਅਸਲ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਉਦੇਸ਼ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਦੋਸ਼ੀ ਮੁਕੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਦਾ ਸੈਸ਼ਨ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਲੀਆ ਘਟਨਾ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਹੋਈ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਜੋ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੁਲ ਨੇ ਉਕਤ ਲੜਾਈ ਦਾ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂ ਜ਼ਾਲਮ ਜਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਭਰਿਆ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਕਾਫ਼ੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਮਾਰੇ ਗਏ ਜ਼ਖ਼ਮ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੁਲ ਦੁਆਰਾ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਹ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਰੀਰਕ ਲੜਾਈ ਕਾਰਨ ਸੱਟਾਂ ਲਗਾਈਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਡਾਕਟਰ ਸੰਦੀਪ ਕੌਸ਼ਿਕ ਦੁਆਰਾ ਐਮ.ਐਲ.ਸੀ. (ਐਕਸ.ਟੀ.). ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.18/ਏ ਵਿੱਚ ਦੇਖੇ ਗਏ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੁਲ ਠਾਕੁਰ ਹਿਤੇਸ਼ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਜ਼ਖ਼ਮ ਇੰਨੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਵੀ, ਸੱਟਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਗੰਭੀਰ ਸਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨਨ ਇਸ ਗਿਆਨ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਛਾਤੀ ਜਾਂ ਪੇਟ 'ਤੇ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਸੱਟ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

‘62. ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੁਲ ਠਾਕੁਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ II ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

14. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਚਾਕੂ ਵਰਗੇ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਵਾਰ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹਿਤੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ ਨੂੰ ਛੇ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਸਾਡਾ

ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਚਾਕੂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਤੱਥ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਈ ਵਾਰ (ਛੇ) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਅਪਵਾਦ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਲਬਧ ਲਾਭ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਆਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਸਥਾਪਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਸੁਰੈਣ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਉਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

15. ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 'ਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੇਰਕ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹੈ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ-II ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ 10,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਸੁਣਾਇਆ ਅਤੇ ਡਿਫਾਲਟ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਹੋਰ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਭੁਗਤਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਇਸ ਲਈ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਖਾਸ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਅਤੇ ਹਿਤੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਵੀ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਵੀ ਕੀਤੇ, ਹਲਕੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੀ ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ।

16. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਸੀਂ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੁਲ ਠਾਕੁਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ 2015 ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 75 ਅਤੇ 227 ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੋਧਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ-II ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ 10,000/ (ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ) ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ 10 (ਦਸ) ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਹੋਰ ਕੈਦ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 428 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

17. ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।



ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ